

Felmérő dolgozat

1. Egészítsd ki a hiányzó részeket!

Johann Sebastian Bach

1685-_____

Eisenach - _____

J.S. Bach a barokk zene összefoglaló nagy mestere. Az operát kivéve, kora minden énekes és hangszeres műfajában a legnagyobbat alkotta. Maga kiváló orgonajátékos, páratlan fantáziával megáldott rögtönző művész.

Muzsikája évszázadok óta eszménykép, lenyűgöző erejű élményforrás, amely a szakzenészt éppúgy magával ragadja, mint az egyszerű, kottát sem ismerő hallgatót, mert a hangzás bűvöletében túl az élet örök nagy kérdéseiről közvetít üzenetet. Azok előtt pedig, akik műhelytitkait is ismerni kívánják, a katedrálisok építészeti remekeihez hasonló megrendíthetetlenül egységes, logikus és gyönyörűséges zenei rendszer bontakozik ki.

A „Bach” szó magyarul patakot jelent. Beethoven mondta róla: „Nem pataknak, inkább tengernek kellene hívni.”

1685. március 21-én született Thuringiában, Eisenach városában. Régi zenészcsaládból származott, apja Johann Ambrosius Bach városai zenész, s az ősei között is sok volt a muzsikus, a rokonságból zenekart lehetett volna összeállítani, volt közöttük trombitás, orgonista, hegedűs és csembalón játszó zenész, s valamennyien jólénekeltek.

[...]

_____ (1708-1717)

23 éves, amikor Weimarban munkát vállalt, mint udvari orgonista, és a hercegi zenekar koncertmestere. 9 évi itt-tartózkodás alatt neves orgonaművész lett, s orgonaműveinek, kantátáinak nagy részét is weimari éveiben komponálta. Mint orgona és csembalóvirtuóznak, ekkor már nagy híre van.

[...]

Köthen (1717 - 1723)

Életének boldog korszaka a kötheni herceg szolgálatában eltöltött néhány év, amelynek gyümölcse számos hangszeres, kamarazene - és zenekari műve. A kötheni idők zenei termése igen nagy. Hangszeres darabjainak több mint kétharmada itt készült. Itt keletkezett a brandenburgi örgróf zenekara számára írt hat _____ versenymű, a Das _____ Klavier (A jól temperált zongora) I. kötete. Új gazdája, Lipót kötheni herceg nagyműveltségű ember, s lelkes zenebarát. Bach feladata volt az udvarban működő 18 tagú _____ művészi irányítása.

[...]

Szeretett volna Händellel találkozni, ez azonban nem sikerült. A két nagy muzsikus személyesen nem ismerhette egymást.

1720-ban volt a legfontosabb utazása Hamburgba, az ottani Katalin templom orgonáján csaknem félórás fantáziát rögtönzött egy korál dallamára.

Ugyanebben az évben súlyos csapás érte: váratlanul meghalt felesége, aki hét gyermekkel ajándékozta meg. Árván maradt családjának anyára volt szüksége, így másfél év múlva újra megnősült. Feleségül vette a hercegi udvar szoprán hangú énekesnőjét, Anna Magdalena Wilckent. Házasságukból 13 gyermek született, akik

közül azonban a legtöbb már csecsemőkorában meghalt, de ebből a házasságból is származik egy muzsikussá lett fia: Johann Christian Bach. Második felesége számára komponálta a _____ (Notenbüchlein) c. zongoramű-gyűjteményét, hogy ezzel feleségét zongoratudása fejlesztéséhez könnyű és vonzó muzsikával ajándékozza meg. A zongoradarabok többsége olyan - dallamos, hogy az alsó szólam támaszkíséretével énekelve is előadható.

1722-ben Lipszében meghalt Johann Kuhnau, a Tamás templom kántora. Bach megpályázta az állást, mivel más nem vállalta, a város vezetői elfogadták a pályázatát, s 1723. május 31-én beiktatták tisztségébe.

_____ (1723-1750)

Lipscse a XVIII. sz. elején virágzó gazdasági élettel rendelkező jelentős művelődési centrum volt. A Tamás templom kántori állása - akkor Németországban - egyike volt a legtekintélyesebb zenei pozícióknak.

A kántor feladata volt a város fő templomainak zenei rendjét megszervezni, irányítani, valamint a Tamásiskola fiúnövendékeinek ének és zenetanítását, s a kórus nevelését is vállalni. Az ő feladata volt az ünnepi kantáták megírása is. Ünnepi bemutatkozása alkalmára - amely éppen nagypéntekre esett - írta és vezényelt a János passió című művét. Bachnak – mint ezt ő maga írta egy levélben - nehezebbre esett karmesterből kántorrá lennie, de az állás jövedelmező volt.

[...]

27 évig, egészen haláláig élt és alkotott Lipszében a nagy mester. Itt keletkezett A jól temperált zongora (Das wohltemperierte Klavier) II. kötete, igen sok kantátája közül a Vadászkantáta, s élete utolsó nagy alkotása, A fúga _____. Ennek utolsó ütemeit már nem tudta leírni, de a zárófúgába nevének kezdőbetűit komponálta bele. (_____)

Utolsó éveit egyre fokozódó szembaja tette igen nehezzé. Rövid idő alatt teljesen elveszítette látását, s ezen már az operáció sem tudott segíteni. 1750. július 28-án halt meg.

Szerény, nagy tudású muzsikusként volt. Művészete közel hozza számunkra az örökkévalót és a hétköznapit. Embersége, egyetemes zenéje, sokoldalú tehetsége olyannyira kiemelkedik a zenei nagyságok közül, hogy nehéz volna bárkivel is összehasonlítani. Életművével - amely a barokk zene csúcsát jelenti - lezárult ez az igen gazdag művészeti kor. A német stílust mesterien ötvözte a francia és az olasz zene elemeivel.

2. Húzd a helyére!

Vokális és vokál-instrumentális művek	Instrumentális művek

Karácsonyi oratórium, Das wohltemperierte Klavier, János-passió, Kávékantáta, Brandenburgi concerto, É-dúr hegedűverseny, h-moll mise, d-moll toccata és fúga, A fúga művészete, Máté-passió

3. Írj le bármit, ami eszedbe jut még Johann Sebastian Bachról és nevezd meg azt a művet, ami a legjobban tetszett szerzeményei közül!